

Majoritatea interpretilor s-au inscriș într-un registru fragil, la hotarul incert dintre real și ireal. Mitică Popescu (Peer Gynt), actor în posesia unui instrumentar variat și a unei spontaneități vibrante, a fost condus cu prudență, dar și impetuoșitate prin labirintul acestui rol de dimensiuni faustice, izbutind să construiască cu tzușune, prin acțiuni — mai puțin prin meditație — imaginea veșnicului călător naufragiat pe oceanul cunoașterii și patimilor omenești. E un Peer ne-erou, anti-erou chiar, fără lirism feeric, cu o bună doză de causticitate, sporind în reflexivitate spre final. Prin distribuirea lui Mitică Popescu, integrat armonice într-un ansamblu preocupat de calitatea creației colective, marele monolog ibsenian devine un dialog dramatic punctat de întrebări și răspunsuri. Majoritatea interpretilor joacă cu devoțiune mai multe roluri, construind cu aplomb multiple ipostaze. S-au relevat în prim plan Boris Petroff cu un comic grotesc și tonuri patetice, Cornel Nicoară, solide compoziții de tonalități diverse, Constantin Cojocaru, un topitor fragil și îndurerat, așiderea Gelu Nițu, cu un lirism subtil, Eugenia Balaure, remarcabilă în precizia desenului violent, Adria Pamfil Almăjan, o Aase delicată și veșnică umită, Nina Zănescu (Solweig), Valentin Urișescu (ciudatul scripcar), Const. Gheneșcu (Mircel) — siluetă tragică într-un ridicol izrat — Theodor Danetti, caustic și inteligent într-o parodie de Mefisto.

Ce rămâne esențial din acest *Peer Gynt*? Rafinamentul plastic, maturitatea compoziției scenice, puterea selectării materialului dramatic, forța coeziunii actoricești și credința în joc — destule argumente pentru a marca un spectacol de mare ținută.

Mira Iosif

**Teatrul Maghiar de Stat
din Cluj**

STRADA INGERILOR ȘCHIOPI

de **Bálint Tibor**

Decizia de a transpune scenic o lucrare epică aparține autorului însuși, care s-a încercat să extragă din amplul său roman *Maimuța plângăreacă* substanța dramatică îngăduită de limitele, de timp și spațiu ale spectacolului. Decizie plină de riscuri și, după cum s-a văzut, uneori tributară acestor riscuri, pentru că, inevitabil, din aglomerarea de personaje și întâmplări care compune această evocare a suburbiei orașului transilvănean din anii premergători ultimului război și, apoi, din primii ani de după eliberare, multe valori s-au pierdut pe drum, și în primul rind s-a pierdut atmosfera. Acea atmosferă atât de subtil și exact surprinsă în paginile prozei, atât de proprie unui anumit mediu social, strins înrudit cu lumea romanilor lui G. M. Zamfirescu și Eugen Barbu, și nu rareori amintind de lumea trilogiei autobiografice gorkiene. Cu această din urmă operă, romanul lui Bálint Tibor se înrudește și mai îndeaproape; este, fără maliție, nu numai o filiațiune.

În *Strada ingerilor șchiopi* găsim lumea periferiei evocată de autor, lume lovită, înfrintă, dar încă în stare să viseze la ceva mai bun, mai înalt, lume neputincioasă să-și decidă propriul destin, dar gata să-și părească destinul și să păsească pe alt drum, cind alții o vor decide. În această lume se naște, crește, învață să iubească, să urască, în sfișit, să lupte, să vrea să fie el însuși, Kalman Vizeze, copilul străzii, gazetarul de mai tâziu, scriitorul de astăzi. Pentru că, nu încape îndoială, existența lui Kalman Vizeze se suprapune existenței lui Bálint Tibor, ceea ce din punct de vedere dramatic conferă o deosebită, o sensibilă consistență sentimentului de integrală participare, de totală sinceritate a participării eroului central la sensul întâmplărilor evocate, în ciuda aspectului formal că rareori în centrul acestor întâmplări sau la originea lor, sau la deznodământul lor, el — eroul central — joacă vreun rol. Nouă ne rămâne doar să ghicim, și o facem fără dificultate, dar cu un vag regret, că toate întâmplările evocate, toată această lume de personaje, clădesc în Kalman un edificiu al durerii, al iubirii și al împotrivirii. Nouă ne rămâne să ne amintim că, în roman, Kalman se scrutează pe sine, deopotrivă cu cei-

„Strada Ingerilor șchiopi“ de Balint Tibor. Regia, Szabo Jozsef ; decoruri, Cs. Erdos Tibor.

Ialți, se explică, se destăinuie, se întreabă, se definește. Dar dacă n-am citit romanul? Dacă nu l-am citit și am cunoscut lumea de pe Strada Ingerilor-șchiopi doar prin spectacolul Teatrului Maghiar clujean, rămânem cu o imagine tare săracă. Și asta, pentru că spectacolul nu se încheagă, nu are cursivitate, sau mai exact, are o curgere monotună; scenele se înșiruie unele după altele ca nodurile unei frînghii, egale și fără capacitate de a ne capta. Fiecare moment din spectacol pare gândit de regizorul Szabo Jozsef ca o scenetă în sine, despărțită de rest, cu un sens propriu și restrâns, ca în episoadele unui serial, astfel că personajele par a păși, de la o scenă la alta, despovărate de încărcătura dramatică anterioară, reînnoind mereu experiența lor amară, fără nici o legătură în trecut, fără nici o pregătire pentru gesturile lor viitoare. Eroul central însuși, în ciuda strădaniei tânărului și înzestratului actor Hejja Sandor — agreabil, dezinvolt, cu un glas plăcut —, pare un comper indiferent, silit să prezinte niște întâmplări străine lui, cărora se grăbește mereu să li se sustragă.

Și totuși, prin meritul exclusiv al actorilor, spectacolul scinteiază uneori mai intens, semănând regretul că portrete atât de izbutite nu reușesc să dăinuie mai mult de o clipă. Existau, din punctul de vedere al interpretelor, premisele unui remarcabil spectacol, dacă avem în vedere compoziția lui Vadasz Zoltan în rolul tatălui lui Kalman; prezența actriței Vitalyos Ildiko, interpreta debusolatei Böske; Bencez Ferenc, realizatorul unui viguros portret de escroc sentimental, chel-

nerul Hektor; apoi interpretările lui Biro Levente și Kőllő Bela. Dar spectacolul pe care-l merita această valoroasă lucrare originală nu s-a realizat, și mă întreb cum acest teatru, care adesea nu s-a zgircit să investească cele mai bune forțe ale sale și chiar să recurgă la valori de peste hotare pentru a pune pe picioare texte mai slabe, nu a găsit cu cale să facă, în cazul de față, investiția de valori și efort pe care piesa lui Bálint Tibor o impunea.

V. M.

Teatrul de Stat din Tg. Mureș
— secția maghiară —

JOC DE PISICI

de Örkény Istvan

Secția maghiară a Teatrului de Stat din Tg. Mureș reunește azi unele dintre cele mai interesante personalități ale vieții teatrale din țara noastră, afirmându-și nu o dată și nu doar cu jumătăți de măsură stilul propriu, lesne de recunoscut în ceea ce-l privește,